

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

معاونت بررسی های اقتصادی

مروری بر وضعیت صنعت گردشگری و نقش بخش خصوصی

نگارنده:

پریسا مطرانلویی

بهمن ماه ۱۳۹۴

فهرست مطالب

۳	 مقدمه
۴	 گردشگری پایدار به عنوان ابزار توسعه
۵	 شاخص رقابت پذیری سفر و گردشگری
۸	 صادرات و واردات و تراز تجاری خدمات بخش سفر
۱۰	 نقش بخش خصوصی در توسعه صنعت گردشگری
۱۳	 سازمان جهانی گردشگری (UNWTO)
۱۳	 خدمات سازمان جهانی گردشگری
۱۵	 بهره برداری اتاق از خدمات سازمان جهانی گردشگری
۱۵	 تسهیلات قانونی صنعت گردشگری
۱۶	 جمع بندی
۱۷	 منابع

مقدمه

در دهه های گذشته، صنعت گردشگری رشد با ثباتی تجربه کرده است و با افزایش تنوع، به یکی از بخش های اقتصادی در جهان که سریع ترین رشد را داشته است، تبدیل شده است. این پویایی ها آن را به یکی از محرک های اصلی فرآیند اقتصادی- اجتماعی در جهان تبدیل کرده است. امروزه گردشگری یکی از بخش های اصلی در تجارت بین الملل و یکی از منابع اصلی ایجاد ثروت در بسیاری از کشورهای در حال توسعه است. عده ای گردشگری را مترادف با ایجاد شغل، ریشه کنی فقر، برابری جنسیتی و حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی دانسته اند. به رسمیت شناختن اهمیت و ظرفیت های گردشگری در استراتژی توسعه ملی و در برنامه توسعه جهانی یک واقعیت است. تورسیم از سوی سازمان ملل بعنوان یکی از ۱۰ بخش تاثیرگذار بر اقتصاد سبز شناخته شده است و بعنوان یکی از بخش های دارای پتانسیل ایجاد «مشارکت معنادار در زمینه توسعه پایدار» دارای ارتباط با سایر بخش ها و توانایی ایجاد شغل و فرصت های تجاری، مناسب شناخته شده است (WTO, ۲۰۱۳).

گردشگری پایدار به عنوان ابزار توسعه

بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری، به منظور توسعه پایدار بخش گردشگری بسیاری از کشورهای در حال توسعه، گردشگری را اولیوی در سیاست های توسعه ملی خود در نظر گرفته اند و در حال تلاش اند تا از حمایت سازمان های توسعه ای برای افزایش سهم گردشگری در کاهش فقر استفاده کنند.

هنگام تحلیل روند توسعه گردشگری در جهان، در ارتباط بین گردشگری و پتانسیل آن برای ریشه کنی فقر دست کم سه نتیجه کلی زیر حاصل می شود:

- توریسم یکی از پویاترین بخش های اقتصادی در بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است که به طیف وسیعی از عوامل بالادستی و پائین دستی با سایر فعالیت های اقتصادی به یک زنجیره عرضه بسیار بزرگ و متنوع متصل است.
- حرکت روبه جلوی صنعت توریسم در کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته بسیار سریعتر از سرعت آن در کشورهای توسعه یافته است. کشورهای در حال توسعه در حال حاضر حدود ۵۰ درصد از کل گردشگران بین المللی را به خود اختصاص داده اند و ارزش زیادی برای بخش توریسم قائل اند و موقعیت بسیار خوبی برای توسعه گردشگری بعنوان یک محرک توسعه در بسیاری از کشورها وجود دارد.
- توریسم در بسیاری از کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته یکی از منابع اصلی درآمد ارز خارجی است و اغلب با دوام ترین عامل رشد اقتصادی پایدار با تاثیرات مثبت در کاهش سطح فقر است. تاثیر توریسم در بسیاری از کشورهای بعنوان یک محرک توسعه احساس می شود. بعنوان مثال بخش توریسم در سالهای اخیر عامل رشد بسیاری از کشورها همچون بوتسوانا، مالدیو و کیپ ورد بوده است (WTO, ۲۰۱۳).

بیش از ۵۰ سال است که گردشگری به یکی از بزرگترین بخش های اقتصاد جهانی تبدیل شده است و حدود ۹ درصد GDP جهانی و بیش از ۲۰۰ میلیون شغل را به خود اختصاص داده است (WTO, ۲۰۱۳).

همچنین سازمان جهانی گردشگری اعلام کرده است پروازهای ورودی گردشگران بین المللی با ۴,۴ درصد رشد به ۱۱۸۴ میلیون در سال ۲۰۱۵ رسیده است. این رشد در مقاصد اقتصادهای پیشرفته حدود ۵ درصد و در اقتصادهای نوظهور حدود ۴ درصد بوده است. از نظر منطقه ای نیز اروپا، آمریکا، آسیا و اقیانوسیه همگی حدود ۵ درصد رشد را در سال ۲۰۱۵ تجربه کرده اند. پروازهای ورودی به منطقه خاورمیانه ۳ درصد افزایش یافته است؛ در حالی که برای پروازهای ورودی به آفریقا، رشدی ۳ درصدی برآورد شده است که عمدتاً به واسطه عملکرد ضعیف آفریقای شمالی بوده که بیش از یک سوم ورودی های گردشگری آفریقا را تشکیل می دهد.

بر اساس روند فعلی و چشم انداز موجود، رشد ۴ درصدی برای پروازهای ورودی در سال ۲۰۱۶ پیش بینی می شود. از نظر منطقه ای نیز انتظار می رود بیشترین رشد مربوط به آسیا و اقیانوسیه حدود ۵-۴ درصد، آمریکا حدود ۵-۴ درصد و پس از آن اروپا حدود ۴-۳,۵ درصد باشد. پیش بینی برای آفریقا حدود ۵-۲ درصد و خاورمیانه حدود ۵-۲ درصد مثبت است؛ اما با نااطمینانی و نوسان بیشتری همراه خواهد بود.

گردشگری بخش قابل توجهی از تجارت جهانی را در بر گرفته به طوریکه حدود ۲۵ درصد از صادرات خدمات را در سال ۲۰۱۴ به خود اختصاص داده است که بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری بخش عمده آن متعلق به کشورهای کمتر توسعه یافته بوده است. در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، گردشگری یکی از منابع اصلی درآمد ارزی است. گردشگری تنها بخش اصلی خدماتی در کشورهای در حال توسعه است که دائما مازاد تجاری نسبت به سایر نقاط جهان ثبت نموده است. بر اساس گزارش سازمان گردشگری جهانی در حدود نیمی از کشورهای کمتر توسعه یافته جهان، بخش گردشگری به لحاظ رتبه در بین ۳ بخش دارای بیشترین صادرات قرار دارد. برای کشورهایی که به این سطح از تجارت برای حفظ جایگاهشان، وابسته هستند و برای سایر کشورها به منظور گسترش گردشگری در اقتصاد، مهیا نمودن شرایط برای جریان داشتن سرمایه گذاری و رشد کسب و کارها ضروری است.

در سال ۲۰۱۲ گردشگران بین المللی ۳۸۶ میلیارد دلار در بازارهای کشورهای نوظهور و در حال توسعه هزینه کرده اند. یعنی بیش از ۵ برابر سطح کمک های رسمی توسعه ای است که به این کشورها وارد می شود. این یکی از منابع اصلی آنها برای درآمد ارزی است (WTO, ۲۰۱۳).

شاخص رقابت پذیری سفر و گردشگری

مجمع جهانی اقتصاد (WEF)^۱، هر دو سال یک بار گزارشی را با موضوع رقابت پذیری صنعت توریسم و سفر منتشر می کند که در آن کشورهای جهان را از منظر شاخص های متعددی در زمینه توریسم و سفر رتبه بندی می کند. کشورهای اسپانیا، فرانسه، آلمان، امریکا، بریتانیا، سوئیس، استرالیا، ایتالیا، ژاپن و کانادا به ترتیب ده کشور اول در رتبه بندی رقابت پذیری صنعت توریسم و سفر در سال ۲۰۱۵ بوده اند. ایران در سال ۲۰۱۱ رتبه ۱۱۴ از بین ۱۴۰ کشور را داشته است، در سال ۲۰۱۳ با ۱۶ پله صعود، ایران در جایگاه ۹۸ جهان قرار گرفته است و در سال ۲۰۱۵ ایران در رتبه ۹۷ از بین ۱۴۱ کشور جهان و در رتبه ۱۲ از بین ۱۶ کشور خاورمیانه و شمال آفریقا قرار گرفته است. در آخرین گزارش منتشر شده که مربوط به سال ۲۰۱۵ می باشد، در زمینه شاخص قیمت رقابتی از بین ۱۴۱ کشور جهان با کسب نمره ۶۶۲ در رتبه اول قرار گرفته است و پس از آن بهترین رتبه مربوط به شاخص منابع فرهنگی و کسب و کار سفر است که در رتبه ۳۷ با کسب نمره ۲,۵۹ قرار گرفته است. در شاخص زیرساخت های زمینی و هوایی در رتبه ۷۶، در شاخص زیرساخت های حمل و نقل هوایی و شاخص بهداشت و سلامت در رتبه ۹۳، در شاخص ایمنی و امنیت در رتبه ۹۶، شاخص فناوری اطلاعات و ارتباطات و شاخص منابع طبیعی در رتبه ۹۸، در شاخص منابع انسانی و بازار کار در رتبه ۱۱۴، در شاخص پایداری زیست محیطی رتبه ۱۱۵، و رتبه های پائین تر مربوط به شاخص بازبودن بین المللی با رتبه ۱۱۶ و شاخص زیرساخت خدمات گردشگری و شاخص محیط کسب و کار رتبه ۱۱۹ و شاخص اولویت سفر و توریسم در جایگاه ۱۳۰ جدول قرار گرفته است.

^۱ - World Economic Forum

معاونت بررسی های اقتصادی

در زیر شاخص های این مجموعه، ایران در زمینه اولویت دادن دولت به صنعت سفر و توریسم در رتبه ۱۳۵ قرار گرفته است که جایگاه مناسبی نبوده و آنرا بعنوان یکی از نقاط ضعف کشور در این صنعت می توان مطرح نمود که برای بهبود رتبه ایران در صنعت گردشگری نیاز به توجه خاص دولت و اولویت دادن به صنعت توریسم و برنامه ریزی جامع و مدون برای این صنعت می باشد.

بررسی شاخص های رقابت پذیری صنعت توریسم در ایران در سالهای ۲۰۱۳ و ۲۰۱۵ نشان می دهد که رتبه ایران در شاخص های قیمت رقابتی، زیرساخت های زمینی و هوایی، بازبودن بین المللی و اولویت سفر و توریسم در سال ۲۰۱۵ نسبت به ۲۰۱۳ تغییری نداشته است. ولی رتبه ایران در زمینه شاخص های منابع فرهنگی، زیرساخت های حمل و نقل هوایی، بهداشت و سلامت و زیرساخت خدمات گردشگری بهبود یافته است ولی رتبه ایران در شاخص های منابع انسانی و بازار کار، پایداری زیست محیطی و محیط کسب و کار تنزل یافته است.

جدول ۱- رتبه ایران در شاخص های رقابت پذیری صنعت توریسم در سالهای ۲۰۱۳ و ۲۰۱۵

شاخص	۲۰۱۳ (۱۴۰ کشور)	۲۰۱۵ (۱۴۱ کشور)	تغییرات رتبه
قیمت رقابتی	۱	۱	-
زیرساخت های زمینی و هوایی	۷۶	۷۶	-
منابع فرهنگی	۴۵	۳۷	↓
زیرساخت های حمل و نقل هوایی	۱۰۲	۹۳	↓
بهداشت و سلامت	۹۷	۹۳	↓
منابع انسانی و بازار کار	۸۷	۱۱۴	↑
پایداری زیست محیطی	۱۰۱	۱۱۵	↑
بازبودن بین المللی	۱۱۶	۱۱۶	-
زیرساخت خدمات گردشگری	۱۳۳	۱۱۹	↓
محیط کسب و کار	۹۶	۱۱۹	↑
اولویت سفر و توریسم	۱۳۰	۱۳۰	-

Source: World economic forum, "The Travel & Tourism Competitiveness Report ۲۰۱۵"

مجمع جهانی اقتصاد در گزارش سال ۲۰۱۵ به ارائه رتبه ۱۳۸ کشور در زمینه برخی شاخص های مربوط به صنعت گردشگری و سفر در سال ۲۰۱۳ پرداخته است. همانطور که در جدول شماره ۲ آمده است ایران در سال ۲۰۱۳ با حدود ۴,۸ میلیون پرواز ورودی بین المللی در رتبه ۴۷ ام قرار داشته است در حالی که ترکیه با رقم ۳۷,۸ میلیون پرواز ورودی بین المللی، در جایگاه ۶ ام قرار داشته است.

گردشگران ورودی در کشور ترکیه، حدود ۲۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ برای هزینه های حمل و نقل و سایر هزینه ها پرداخت کرده اند که این رقم تقریباً ۶ برابر هزینه هایی است که کشور ترکیه در این سال برای ورود گردشگران

معاونت بررسی های اقتصادی

متحمل شده است. این در حالی است که در ایران علیرغم هزینه سالانه ۷,۲ میلیارد دلاری برای ورود گردشگران، تنها ۱,۳ میلیارد دلار توسط گردشگران بابت هزینه های مذکور پرداخت شده است.

صنعت گردشگری و سفر حدود ۲,۲ درصد از تولید ناخالص داخلی ایران را تشکیل می دهد در حالی که این سهم در ترکیه حدود ۴,۶ درصد است. همچنین سهم صنعت گردشگری و سفر از اشتغال کل در ایران حدود ۱,۹ درصد و در ترکیه این سهم حدود ۲,۳ درصد بوده است. در مجموع مشاهده می شود که ایران از نظر جذب مخارج گردشگری و همچنین ایجاد اشتغال این صنعت از پتانسیل خوبی برخوردار بوده و جایگاه خوبی در جهان دارد.

جدول ۲- شاخص های صنعت گردشگری و سفر در ایران و ترکیه- سال ۲۰۱۳

ترکیه	ایران	رتبه / شاخص	شرح
۶	۴۷	رتبه	پروازهای ورودی بین المللی
۳۷۷۹۵	۴۷۶۹	تعداد (هزار)	
۱۱	۹۷	رتبه	هزینه های گردشگران بین المللی در کشور
۲۸,۰	۱,۳	ارزش (میلیارد دلار)	
۴۰	۲۳	رتبه	هزینه های کشور برای گردشگران بین المللی
۴,۸	۷,۲	ارزش (میلیارد دلار)	
۱۲	۴۱	رتبه	GDP صنعت گردشگری و سفر
۳۷,۴	۸,۲	ارزش (میلیارد دلار)	
۲۸	۳۳	رتبه	اشتغال صنعت گردشگری و سفر
۵۸۸	۴۱۵	تعداد (هزار شغل)	
۴۰	۹۸	رتبه	سهم صنعت گردشگری و سفر از GDP
۴,۶	۲,۲	سهم (درصد)	
۱۰۰	۱۱۲	رتبه	سهم صنعت گردشگری و سفر از اشتغال
۲,۳	۱,۹	سهم (درصد)	

Source: World economic forum, "The Travel & Tourism Competitiveness Report ۲۰۱۵"

صادرات و واردات و تراز تجاری خدمات بخش سفر

در این قسمت به بررسی وضعیت صادرات و واردات خدمات مربوط به بخش سفر در کشورهای منتخب طی سالهای ۲۰۰۵ لغایت ۲۰۱۴ پرداخته ایم. کشورهای اسپانیا و ژاپن که در بین ده رتبه برتر در شاخص رقابت پذیری قرار دارند و پس از آن سایر کشورهایی که آمار آنها در ادامه آورده شده است هم از نظر صادرات خدمات سفر در سطح بالاتری نسبت به ایران قرار دارند و هم از نظر شاخص رقابت پذیری در صنعت توریسم و سفر رتبه بهتری نسبت به ایران داشته اند.

همانطور که مشاهده می شود اسپانیا که در سال ۲۰۱۵ در رتبه اول شاخص رقابت پذیری بخش صنعت و توریسم قرار گرفته است، در سال ۲۰۱۴ حدود ۵,۳ درصد از کل صادرات خدمات بخش سفر را به خود اختصاص داده است. این در حالی است که ترکیه در سال ۲۰۱۴ با ۲۹,۶ میلیارد دلار صادرات خدمات در بخش سفر، حدود ۲,۴ درصد از کل صادرات خدمات بخش سفر را به خود اختصاص داده است. و ایران با حدود ۱,۳ میلیارد دلار صادرات خدمات در بخش سفر، سهم ناچیز ۰,۱ درصدی از کل صادرات خدمات بخش سفر را به خود اختصاص داده است.

جدول ۳- صادرات خدمات بخش سفر در ایران و کشورهای منتخب طی سالهای ۲۰۱۴-۲۰۰۵
(میلیارد دلار/به قیمت جاری- درصد)

کشور	ارزش/ سهم	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
چین	ارزش	۲۹.۳	۳۳.۹	۳۷.۲	۴۰.۸	۳۹.۷	۴۵.۸	۴۸.۵	۵۰.۰	۵۱.۷	۵۶.۹
	سهم از کل	۴.۲	۴.۵	۴.۳	۴.۲	۴.۵	۴.۸	۴.۵	۴.۵	۴.۳	۴.۶
ژاپن	ارزش	۱۲.۴	۸.۵	۹.۳	۱۰.۸	۱۰.۳	۱۳.۲	۱۱.۰	۱۴.۶	۱۵.۱	۱۸.۳
	سهم از کل	۱.۸	۱.۱	۱.۱	۱.۱	۱.۲	۱.۴	۱.۰	۱.۳	۱.۳	۱.۵
اسپانیا	ارزش	*	*	*	۶۴.۴	۵۵.۷	۵۴.۶	۶۲.۲	۵۸.۲	۶۲.۶	۶۵.۲
	سهم از کل	*	*	*	۶.۷	۶.۴	۵.۷	۵.۸	۵.۲	۵.۳	۵.۳
هند	ارزش	۷.۵	۸.۶	۱۰.۷	۱۱.۸	۱۱.۱	۱۴.۵	۱۷.۷	۱۸.۰	۱۸.۴	۱۹.۷
	سهم از کل	۱.۱	۱.۲	۱.۲	۱.۲	۱.۳	۱.۵	۱.۷	۱.۶	۱.۵	۱.۶
مالزی	ارزش	۸.۸	۱۰.۴	۱۴.۱	۱۵.۳	۱۵.۸	۱۸.۲	۱۹.۶	۲۰.۳	۲۱.۰	۲۲.۱
	سهم از کل	۱.۳	۱.۴	۱.۶	۱.۶	۱.۸	۱.۹	۱.۸	۱.۸	۱.۸	۱.۸
تایلند	ارزش	۹.۶	۱۳.۴	۱۶.۷	۱۸.۲	۱۶.۱	۲۰.۱	۲۷.۲	۳۳.۹	۴۱.۸	۳۸.۴
	سهم از کل	۱.۴	۱.۸	۱.۹	۱.۹	۱.۸	۲.۱	۲.۵	۳.۱	۳.۵	۳.۱
ترکیه	ارزش	۱۹.۲	۱۷.۵	۱۹.۴	۲۳.۴	۲۳.۰	۲۲.۶	۲۵.۱	۲۵.۴	۲۸.۰	۲۹.۶
	سهم از کل	۲.۸	۲.۳	۲.۲	۲.۴	۲.۶	۲.۴	۲.۴	۲.۳	۲.۴	۲.۴
ایران	ارزش	۰.۸	۱.۲	۱.۷	۱.۷	۲.۱	۲.۴	۲.۴	۱.۱	۱.۳	*
	سهم از کل	۰.۱	۰.۲	۰.۲	۰.۲	۰.۲	۰.۳	۰.۲	۰.۱	۰.۱	*
جهان	ارزش	۶۸۹.۳	۷۴۹.۷	۸۶۸.۰	۹۶۲.۵	۸۷۶.۲	۹۵۶.۰	۱۰۶۹.۱	۱۱۰۸.۶	۱۱۸۸.۵	۱۲۳۹.۸

منبع: سازمان تجارت جهانی (WTO)

معاونت بررسی های اقتصادی

اما در مورد واردات خدمات بخش سفر همانطور که ملاحظه می شود اسپانیا تنها ۱,۵ درصد از کل واردات خدمات بخش سفر در سال ۲۰۱۴ را به خود اختصاص داده است و دارای تراز تجاری مثبت ۴۷,۱ میلیارد دلاری در تجارت خدمات بخش سفر در سال ۲۰۱۴ بوده است. بطور مشابه کشور ترکیه با واردات ۵,۱ میلیارد دلاری خدمات بخش سفر، سهم ۰,۴ درصدی در واردات خدمات بخش سفر را تشکیل داده است و بطور خالص تراز ۲۴,۵ میلیارد دلاری در سال ۲۰۱۴ در تجارت خدمات بخش سفر داشته است. نکته حائز اهمیت در مورد ایران روند پایدار منفی تراز تجاری خدمات بخش سفر در دوره مورد بررسی بوده است. روند فزاینده واردات خدمات بخش سفر در ایران تا سال ۲۰۱۱ موجب شدت یافتن تراز منفی کشور در بخش خدمات سفر شده است و پس از آن با کاهش اندکی در واردات خدمات بخش سفر از ۹,۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۱ به ۶,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ موجب شده تا تراز تجاری کشور از ۷,۴- میلیارد دلار در سال ۲۰۱۱ به ۵,۴- میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ کاهش یابد و در سال ۲۰۱۳ تراز تجاری ۶,۰- میلیارد دلاری داشته باشد.

جدول ۴- واردات خدمات بخش سفر در ایران و کشورهای منتخب طی سالهای ۲۰۱۴-۲۰۰۵
(میلیارد دلار/به قیمت جاری- درصد)

کشور	ارزش / سهم	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
چین	ارزش	۲۱,۸	۲۴,۳	۲۹,۸	۳۶,۲	۴۳,۷	۵۴,۹	۷۲,۶	۱۰۲,۰	۱۲۸,۶	۱۶۴,۹
	سهم از کل	۳,۳	۳,۵	۳,۷	۴,۱	۵,۵	۶,۴	۷,۷	۱۰,۲	۱۱,۹	۱۴,۱
ژاپن	ارزش	۳۷,۵	۲۶,۹	۲۶,۵	۲۷,۹	۲۵,۱	۲۷,۹	۲۷,۲	۲۷,۹	۲۱,۸	۱۹,۴
	سهم از کل	۵,۸	۳,۹	۳,۳	۳,۲	۳,۲	۳,۳	۲,۹	۲,۸	۲,۰	۱,۷
اسپانیا	ارزش	*	*	*	۲۰,۵	۱۷,۱	۱۶,۹	۱۷,۴	۱۵,۴	۱۶,۴	۱۸,۱
	سهم از کل	*	*	*	۲,۴	۲,۲	۲,۰	۱,۸	۱,۵	۱,۵	۱,۵
هند	ارزش	۶,۲	۶,۸	۸,۲	۹,۶	۹,۳	۱۰,۵	۱۳,۷	۱۲,۳	۱۱,۶	۱۴,۶
	سهم از کل	۱,۰	۱,۰	۱,۰	۱,۱	۱,۲	۱,۲	۱,۴	۱,۲	۱,۱	۱,۳
مالزی	ارزش	۳,۷	۴,۳	۵,۶	۶,۷	۶,۵	۸,۳	۱۰,۲	۱۱,۵	۱۲,۰	۱۲,۱
	سهم از کل	۰,۶	۰,۶	۰,۷	۰,۸	۰,۸	۱,۰	۱,۱	۱,۲	۱,۱	۱,۰
تایلند	ارزش	۳,۸	۴,۶	۵,۱	۵,۰	۴,۴	۵,۶	۵,۷	۶,۲	۶,۵	۷,۰
	سهم از کل	۰,۶	۰,۷	۰,۶	۰,۶	۰,۶	۰,۷	۰,۶	۰,۶	۰,۶	۰,۶
ترکیه	ارزش	۳,۱	۳,۰	۳,۶	۳,۸	۴,۶	۵,۲	۴,۹	۴,۱	۴,۸	۵,۱
	سهم از کل	۰,۵	۰,۴	۰,۵	۰,۴	۰,۶	۰,۶	۰,۵	۰,۴	۰,۴	۰,۴
ایران	ارزش	۳,۷	۴,۷	۶,۸	۷,۶	۷,۸	۹,۷	۹,۸	۶,۶	۷,۳	*
	سهم از کل	۰,۶	۰,۷	۰,۸	۰,۹	۱,۰	۱,۱	۱,۰	۰,۷	۰,۷	*
جهان	ارزش	۶۴۹,۶	۶۹۶,۶	۸۰۳,۹	۸۷۳,۶	۷۸۷,۹	۸۵۶,۹	۹۴۷,۲	۱۰۰۱,۶	۱۰۸۲,۹	۱۱۶۶,۱

منبع: سازمان تجارت جهانی (WTO)

جدول ۵- تراز تجاری خدمات بخش سفر در ایران و کشورهای منتخب طی سالهای ۲۰۱۴-۲۰۰۵
(میلیارد دلار/به قیمت جاری)

کشور	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
چین	۷.۵	۹.۶	۷.۴	۴.۷	-۴.۰	-۹.۱	-۲۴.۱	-۵۱.۹	-۷۶.۹	-۱۰۷.۹
ژاپن	-۲۵.۱	-۱۸.۴	-۱۷.۲	-۱۷.۱	-۱۴.۸	-۱۴.۷	-۱۶.۲	-۱۳.۳	-۶.۷	-۱.۲
اسپانیا	*	*	*	۴۳.۹	۳۸.۶	۳۷.۷	۴۴.۸	۴۲.۷	۴۶.۱	۴۷.۱
هند	۱.۳	۱.۸	۲.۵	۲.۲	۱.۸	۴.۰	۴.۰	۵.۶	۶.۸	۵.۱
مالزی	۵.۱	۶.۲	۸.۴	۸.۶	۹.۳	۹.۸	۹.۵	۸.۷	۹.۱	۱۰.۰
تایلند	۵.۸	۸.۸	۱۱.۵	۱۳.۲	۱۱.۶	۱۴.۵	۲۱.۵	۲۷.۶	۳۵.۳	۳۱.۵
ترکیه	۱۶.۱	۱۴.۵	۱۵.۸	۱۹.۵	۱۸.۴	۱۷.۴	۲۰.۲	۲۱.۳	۲۳.۲	۲۴.۵
ایران	-۲.۹	-۳.۵	-۵.۱	-۵.۸	-۵.۸	-۷.۲	-۷.۴	-۵.۴	-۶.۰	*
جهان	۳۹.۷	۵۳.۱	۶۴.۲	۸۸.۹	۸۸.۳	۹۹.۲	۱۲۲.۰	۱۰۷.۰	۱۰۵.۶	۷۳.۷

منبع: سازمان تجارت جهانی (WTO)

نقش بخش خصوصی در توسعه صنعت گردشگری

مجمع جهانی اقتصاد در گزارشی با موضوع رقابت پذیری در صنعت گردشگری در سال ۲۰۱۵ به برخی تغییراتی که موجب تحول در صنعت توریسم می شود و به نحوی مبین نقش بخش خصوصی در تحول صنعت گردشگری است پرداخته که در زیر چند مورد از این تحولات آورده شده است:

○ موانع اداری همچون روشهای سنتی اخذ ویزا و کنترل های مرزی موجب از بین رفتن بخش زیادی از پتانسیل رشد صنعت گردشگری می شوند. در حالی که در بسیاری از مناطق بر منافع حاصل از جهانی سازی و تجارت آزاد تاکید شده است، برخی کشورها از توجه به صنعت گردشگری به عنوان یک بخش صادراتی غافل هستند. طبق مطالعات سازمان جهانی گردشگری نسبت مسافران جهانی که مجبور به اخذ ویزا هستند از ۷۷ درصد در سال ۲۰۰۸ به ۶۲ درصد در سال ۲۰۱۴ کاهش یافته است. با این حال این نسبت باز هم می تواند کاهش یابد. بهبود فرآیند ویزا می تواند به تنهایی حدود ۸۹ میلیارد دلار به ارزش گردشگری جهانی بیفزاید و تا سال ۲۰۱۶ حدود ۲٫۶ میلیون شغل در کشورهای عضو همکاری های اقتصادی آسیا و اقیانوسیه (APEC)^۲ ایجاد کند.

بخش خصوصی می تواند به طور فعالانه در تعامل با دولت در زمینه تسهیل سفر از طریق طراحی یک مدل کاملاً یکپارچه سفر هوشمند با تلاش مشترک همه ذینفعان عمومی و خصوصی، همکاری کند.

○ بی ثباتی ها بطور فزاینده ای جریان توریسم را تحت تاثیر قرار داده است. به دلیل انعطاف پذیری توریسم نسبت به شوک ها، رشد و بقای سفر و گردشگری به میزان توانایی مردم به داشتن تجربه یک سفر ایمن

^۲ - Asia-Pacific Economic Cooperation

معاونت بررسی های اقتصادی

بستگی دارد. پیشرفت های اخیر می تواند توسط عواملی همچون تنش های ژئوپولیتیکی، تهدیدات تروریسم و خطر بیماریهای واگیر مثل ابولا تحت تاثیر قرار گیرد. کاهش تعداد گردشگران و درآمد اگرچه می تواند موقتی باشد، ولی تاثیر گذار خواهد بود. در مواقع پرریسک، دولت ها طبق عادت همیشگی خود، مرزها و سیاست های مهاجرتی را مجددا ارزیابی می کنند ولی بسته شدن مرزها راه حل دائمی نیست و موجب حل چالش های امنیتی نمی شود بلکه باعث زیان های اقتصادی قابل توجهی می شود. برای کاهش این خطرات، اعمال پیشرفت های فناوری و فرآیندهای نوآورانه که می توانند بهره وری و امنیت را افزایش دهند، ضروری است.

○ مشکلات موجود در جذب استعدادهای برتر. تحقیقات نشان می دهد که به ازای هر ۳۰ گردشگر جدید که وارد یک مقصد می شوند، یک شغل جدید ایجاد می شود. بخش سفر و هواپیمایی دومین و بزرگترین استخدام کننده در جهان است که پتانسیل زیادی برای ایجاد شغل های بیشتر دارند. پیش بینی می شود در بخش سفر و گردشگری حدود ۳۸۸ میلیون نفر تا سال ۲۰۲۳ استخدام شوند. با این وجود این صنعت مشکلاتی در زمینه جذب استعدادهای برتر در هر دو موقعیت فنی و مدیریتی دارد. طبق گزارش انجمن جهانی سفر و گردشگری (WTTC)^۳، اثر جهانی شکاف های موجود در جذب استعداد، هزینه ای را به دلیل از دست رفتن حدود ۶۳۰ میلیارد دلار GDP و ۱۴ میلیون شغل از جانب کشورهای چین، ایتالیا، ژاپن، روسیه و ایالات متحده امریکا به اقتصاد جهانی تحمیل خواهد کرد.

○ لذا نیاز است تا بخش دولتی و خصوصی با هم همکاری نزدیک داشته باشند و دانشگاهها و برنامه های آموزشی را جهت تطابق با نیازهای بازار و پیشرفت های تکنولوژیکی، به روز رسانی کنند.

○ با وجود رشد صنعت گردشگری، سرمایه گذاری در زیرساخت های این صنعت مغفول مانده است. در حالی که صنعت گردشگری رشد یافته است، سرمایه گذاری در زیرساخت ها، توسعه فرودگاهها، جاده ها، راه آهن و ارتباطات و فناوری موجب ایجاد تنگناهای زیادی شده که نیازمند تعامل بین دولت و بخش خصوصی در زمینه خطوط هوایی و فرودگاه ها، تضمین یک استراتژی زیرساخت واحد و توافق در خصوص مباحثی همچون سرمایه گذاری، قوانین، ثبات، امنیت، ایمنی و فساد است (WEF, ۲۰۱۵).

همچنین از نمونه های نقش بخش خصوصی در صنعت گردشگری می توان به گزارش برنامه استراتژیک صنعت گردشگری افریقای جنوبی (۲۰۲۰-۲۰۱۵) اشاره نمود. در این گزارش آمده است مشارکت داوطلبانه بخش خصوصی در بازاریابی گردشگری حدود ۱۰ درصد از کل بودجه گردشگری افریقای جنوبی را تامین می کند.

استراتژی ملی بخش گردشگری (NTSS)^۴ افریقای جنوبی در مارس ۲۰۱۱ توسط هیات دولت تصویب شده که الزامات زیادی برای بخش گردشگری ایجاد می کند. استراتژی ملی بخش گردشگری حامی توسعه استراتژی رشد

^۳ - World Travel and Tourism Council

^۴ - National Tourism Sector Strategy

معاونت بررسی های اقتصادی

گردشگری داخلی با هدف افزایش مشارکت صنعت گردشگری داخلی در اقتصاد است. دستیابی به اهداف استراتژی ملی بخش گردشگری به تلاش های مشترک بین بخش دولتی و خصوصی وابسته است.

کشورها در حال تجهیز منابعی برای توسعه بخش گردشگری و به دنبال آن ایجاد رقابت به منظور جذب گردشگران در بخش گردشگری هستند. توسعه دهندگان صنعت گردشگری شامل سه بخش دولتی، خصوصی و سازمانهای غیر انتفاعی هستند (Kostas E. Sillignakis).

توریسم از حیث اینکه چندین مرجع تصمیم گیرنده درگیر ارائه خدمات گردشگری هستند، صنعت خاصی است. بخش دولتی بیشتر عهده دار مالکیت و مدیریت زیر ساخت ها است، سازمانهای غیرانتفاعی وظیفه نظارت بر جاذبه های گردشگری را به عهده دارند و بخش خصوصی عهده دار تولید خدمات به گردشگران در جهت رسیدن به مقصد و تامین محصولات و خدماتی که گردشگران نیاز دارند، است.

مادامی که پایداری صنعت گردشگری، بهبود وضعیت اقتصادی - اجتماعی مردم را تضمین کند، بخش خصوصی می تواند نقش مهمی در کسب و کار گردشگری ایفا کند.

توریسم که شامل ارتباطات بین اجزا همچون حمل و نقل، ارتباطات، امکانات رفاهی و ... است، هریک از این بخش ها که پایه های توسعه گردشگری را تشکیل می دهند، نمی توانند بطور جداگانه تحت نظر دولت قرار بگیرند، لذا ضرورت دارد تا بخش خصوصی هر کشوری که تمایل دارد بخش گردشگری، تکیه گاه اصلی اقتصادش باشد، در توسعه و ترویج گردشگری مشارکت کند. دولت های کشورهای توسعه نیافته (آفریقا)، اغلب ابتکاراتی را در توسعه صنعت توریسم به کار برده اند. یکی از این اقدامات، ایجاد شرایط مناسب برای جذب سرمایه است. این اقدامات شامل قوانینی برای تسهیل نقل و انتقال پول در داخل و خارج از کشور، ارائه مشوق های مالیاتی برای سرمایه گذاران، محدود کردن حقوق اتحادیه های تجاری، سرعت بخشیدن به فرآیند برنامه ریزی و تضمین ثبات سیاسی بوده است. امروزه، فراهم نمودن سرمایه برای ایجاد هتل ها و زیرساخت های حمایتی توسط شرکت های خصوصی داخلی و بین المللی کنار گذاشته شده است. هدف افزایش صادرات و تحرک صنعت گردشگری است.

یک تجربه عملی از نقش بخش خصوصی در صنعت گردشگری مربوط به کشور نیجریه است. در نیجریه اگرچه دولت همواره پیشگام بوده است ولی حمایت آن قابل توجه نبوده بلکه تامین مالی بیشتر از طریق بانک ها صورت می پذیرفته است. ولی اکنون تامین مالی عموماً از طریق بخش خصوصی و در قالب اوراق قرضه انجام می شود. با توجه به ماهیت بودجه و حجم صنعت گردشگری نوپای نیجریه، مناسب ترین منبع، بازار سرمایه است؛ اگرچه دسترسی صنایع به بازار سرمایه و مشارکت در آن هنوز ضعیف است.

در نیجریه، قبل از انتشار اوراق قرضه توسعه گردشگری، بخش خصوصی در زمینه تامین مالی مشارکتی نداشته، بلکه بیشتر در زمینه ارائه زیرساخت های لازم برای توسعه گردشگری بوده است. اوراق قرضه توسعه گردشگری منتشر شده در کشور نیجریه، دارای ویژگی هایی همچون قابلیت مبادله در بازار سهام و معافیت مالیاتی برای سرمایه گذاران و تضمین این اوراق از سوی دولت است.

معاونت بررسی های اقتصادی

نقش دولت نیز فراهم نمودن محیطی توانمند است به گونه ای که بتواند سرمایه گذاری بخش خصوصی را جذب کند. فراهم نمودن زیرساخت های لازم و امکانات عمومی همچون جاده، برق، آب و امکانات رفاهی موجب ارتقای سطح رضایتمندی گردشگران می شود. علاوه بر این اعطای وام و سوبسید به اشخاص برای ایجاد کسب و کارهای مرتبط با گردشگری نیز می تواند موثر باشد، لذا دولت بیشتر نقش نظارتی داشته و باید اقدام به طراحی چارچوبی برای تضمین پایداری گردشگری نماید.

سازمان جهانی گردشگری (UNWTO)^۵

سازمان جهانی گردشگری، نماینده ای پاسخگو از سوی سازمان ملل برای ترویج گردشگری و دسترسی جهانی و پایدار توریسم مستقر در شهر مادرید اسپانیا است. این سازمان به عنوان یک سازمان پیشرو بین المللی، صنعت توریسم را به عنوان محرک رشد اقتصادی، توسعه جامع و پایداری زیست محیطی معرفی می کند و راهنمایی ها و حمایت هایی خود را در جهت پیشبرد دانش و سیاست های جهانی گردشگری ارائه می دهد.

- سازمان جهانی گردشگری، برنامه جهانی اخلاق گردشگری را برای حداکثرسازی مشارکت اجتماعی-اقتصادی توریسم و حداقل نمودن تاثیرات منفی احتمالی آن اجرا می کند و به ترویج گردشگری به عنوان ابزاری برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار از جمله کاهش فقر می پردازد.
- سازمان جهانی گردشگری دانش بازار تولید می کند، ابزارها و سیاست های گردشگری پایدار و رقابتی و آموزش گردشگری را ترویج می دهد و تلاش می کند گردشگری را به ابزاری موثر برای توسعه از طریق پروژه های مربوط به کمک های فنی در بیش از ۱۰۰ کشور جهان تبدیل نماید.
- اعضای سازمان جهانی گردشگری در حال حاضر شامل ۱۵۷ کشور، ۶ عضو وابسته و بیش از ۴۸۰ عضو به نمایندگی از طرف بخش خصوصی، موسسات آموزشی، انجمن گردشگری و مقامات گردشگری محلی است.
- کشور ایران از سال ۱۹۷۵ عضو سازمان جهانی گردشگری شده است.

خدمات سازمان جهانی گردشگری

- در سازمان جهانی گردشگری دوره های آموزشی به درخواست سازمان هایی از کشورهای عضو سازمان جهانی گردشگری برگزار می شود. به طور مثال؛ وزارت گردشگری و صنعت مهمانداری زیمبابوه درخواست تشکیل دوره آموزشی با موضوع بازاریابی الکترونیک داده است و این دوره ۵ روزه از سوی سازمان جهانی گردشگری در زیمبابوه برای مقامات و صاحبان سهام این کشور برگزار شده است.
- کتابخانه الکترونیک سازمان جهانی گردشگری دارای توصیه های بین المللی در مورد آمارهای گردشگری، واژه نامه گردشگری، سالنامه آماری گردشگری و خلاصه ای از آمارهای گردشگری است.

^۵ - United Nation World Tourism Organization

معاونت بررسی های اقتصادی

- گزارش های سالیانه سازمان جهانی گردشگری مباحثی در زمینه جریان شناسی توریسم در موضوعات مورد بحث روز جهانی، توسعه پایدار گردشگری، اخلاق و مسئولیت اجتماعی، توریسم و توسعه، رقابت پذیری و ارتقای دانش ارائه می دهد.
- این سازمان، منابع و مستندات آموزشی و آرشیوهای با هدف ترویج و تسهیل دسترسی به اطلاعات گردشگری برای کاربران سازمان جهانی گردشگری و دیگر همکاران سازمانی از طریق سازوکارهای مناسب و خدمات پشتیبانی موثر اطلاعات ارائه می دهد.
- سازمان جهانی گردشگری بنابه درخواست کشورهای مختلف، کمک های فنی در قالب پروژه های مختلف به منظور ارائه توصیه های سیاستی پیرامون مسائلی که این کشورها با آنها روبه رو هستند، ارائه می کند. این پروژه ها مبتنی بر سیاست ثبات و پایداری و تمرکز بر روی برنامه جامع گردشگری در تمامی سطوح، ایجاد موسسات آموزش گردشگری، فرمول سازی و مقررات، آماده سازی برنامه های بازاریابی و ارتقای ظرفیت ملی کشورها است.
- طرح جامع مدیریت و توسعه گردشگری (۲۰۰۲-۲۰۰۰) از جمله پروژه هایی است که در لیست کمک های فنی سازمان جهانی گردشگری به ایران جای گرفته است.
- کمک های فنی سازمان جهانی گردشگری در زمینه های ذیل ارائه می شود:
 - آماده سازی طرح های جامع توسعه گردشگری منطقه ای و ملی
 - گردشگری مبتنی بر جامعه
 - گردشگری روستایی
 - اکوتوریسم
 - برنامه های مفهومی بهره برداری از زمین، برنامه های توسعه فیزیکی، مفاهیم طراحی معماری
 - توسعه منابع انسانی
 - استراتژی های ترفیعی و بازاریابی
 - قوانین و مقررات گردشگری
 - تکنولوژی اطلاعات
 - سیستم های رده بندی هتل
 - استاندارد سازی خدمات گردشگری
 - ترویج مشارکت بخش های خصوصی و دولتی

بهره‌برداری اتاق از خدمات سازمان جهانی گردشگری

موارد ذیل به عنوان اقدامات اتاق تهران که می‌تواند زمینه‌ساز استفاده بخش خصوصی از خدمات سازمان جهانی گردشگری شود، پیشنهاد می‌گردد:

- برگزاری دوره‌های آموزشی با حضور اساتید سازمان جهانی گردشگری با همکاری واحد آموزش اتاق
- درخواست انجام پروژه یا گزارش‌های کارشناسی توسط این سازمان تحت موضوعاتی که توسط کمیسیون گردشگری اتاق تعیین می‌شوند.
- برگزاری همایش گردشگری در ایران با حضور سازمان جهانی گردشگری و فعالان کسب و کار در این حوزه با هدف بهره‌گیری از سیاست‌ها و توصیه‌های سازمان گردشگری جهانی
- حضور فعالان بخش گردشگری اتاق در همایش‌هایی که از سوی سازمان جهانی گردشگری برگزار می‌شود.

تسهیلات قانونی صنعت گردشگری

بر اساس ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر مصوب ۹۴/۰۲/۰۱، درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص حقوقی غیردولتی که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود، از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا فعالیت به مدت پنج‌سال و در مناطق کمترتوسعه‌یافته به مدت ده‌سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.

مالیات با نرخ صفر برای واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع این ماده که دارای بیش از پنجاه نفر نیروی کار شاغل باشند چنانچه در دوره معافیت، هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش دهند، به ازای هر سال افزایش کارکنان یک‌سال اضافه می‌شود.

به منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی در واحدهای موضوع این ماده علاوه بر دوره حمایت از طریق مالیات با نرخ صفر حسب مورد، سرمایه‌گذاری در مناطق کمترتوسعه‌یافته و سایر مناطق به شرح زیر مورد حمایت قرار می‌گیرد:

۱- در مناطق کمترتوسعه‌یافته:

مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر مذکور در صدر این ماده تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد به دو برابر سرمایه ثبت و پرداخت شده برسد، با نرخ صفر محاسبه می‌شود و بعد از آن، مالیات متعلقه با نرخهای مقرر در ماده (۱۰۵) قانون رفع موانع تولید و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.

۲- در سایر مناطق:

معاونت بررسی های اقتصادی

پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات سال های بعد از دوره محاسبه مالیات مذکور در صدر این ماده با نرخ صفر و پنجاه درصد (۵۰٪) باقی مانده با نرخ های مقرر در ماده (۱۰۵) قانون مالیات های مستقیم و تبصره های آن محاسبه و دریافت می شود. این حکم تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد، معادل سرمایه ثبت و پرداخت شده شود، ادامه می یابد و بعد از آن، صددرصد (۱۰۰٪) مالیات متعلقه با نرخ های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره های آن محاسبه و دریافت می شود.

لازم به ذکر است دو بند فوق در ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید برای هرگونه سرمایه گذاری که با مجوز مراجع قانونی ذی ربط به منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدهای مذکور برای ایجاد دارایی های ثابت به استثنای زمین هزینه می شود، قابل اجرا در نظر گرفته شده است، اما قانون در مورد سرمایه گذاری اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای حمل و نقل، بیمارستان ها، هتل ها و مراکز اقامتی گردشگری (صرفاً به میزان تعیین شده در مجوزهای قانونی صادرشده از مراجع ذیصلاح) استثنای زمین را حذف کرده است.

در صورتی که سرمایه گذاری انجام شده موضوع این ماده با مشارکت سرمایه گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران انجام شده باشد، به ازای هر پنج درصد (۵٪) مشارکت سرمایه گذاری خارجی به میزان ده درصد (۱۰٪) به مشوق این ماده به نسبت سرمایه ثبت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) اضافه می شود.

بر اساس بند "ر" این ماده قانونی، کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این ماده پروانه بهره برداری از مراجع قانونی ذی ربط اخذ کرده باشند، تا مدت شش سال پس از تاریخ لازم الاجرا شدن این ماده از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف هستند. حکم این بند نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست.

بر اساس بند "ز" ماده ۳۱ قانون مذکور، صددرصد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی دارای مجوز از مراجع قانونی ذی ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه تحصیل شده باشد، با نرخ صفر مالیاتی مشمول مالیات می باشد.

جمع بندی

برای اینکه گردشگری بعنوان یک ابزار توسعه بخشی موفق عمل کند، باید محصولات و تجربیاتی که یک کشور ارائه می دهد قابل رقابت با بازارهای بین المللی باشد و فرصت های رشد در بازارهای محلی و منطقه ای باید به درستی شناسایی شوند. کشورها و محصولاتشان باید از طریق اجرای برنامه های هدفگذاری بازار در هر دو بخش دولتی و خصوصی ارائه شوند و ترویج یابند.

معاونت بررسی های اقتصادی

ایران می تواند از خدمات ویژه ای که سازمان گردشگری جهانی ارائه می دهد استفاده کند. درخواست برگزاری دوره- های آموزشی در کشور و استفاده از کمک های فنی سازمان گردشگری جهانی که در قالب پروژه های مختلف ارائه می- شود از جمله فرصت هایی است که ایران می تواند برای بهبود وضعیت صنعت گردشگری از آن استفاده کند. مساله دیگری که در این گزارش مهم جلوه می کند اینست که به دلیل اینکه برنامه ریزی دقیقی برای صنعت گردشگری در ایران صورت نگرفته است و برای استفاده از پتانسیل این بخش در مسیر دستیابی به رشد اقتصادی هدفگذاری نشده است، ملاحظه می شود که ایران در مقایسه با سایر کشورها، نه تنها از درآمدهایی که این بخش به همراه دارد، آنطور که شایسته است بهره مند نشده است بلکه برای جذب گردشگر متحمل هزینه های زیادی نیز شده است در حالیکه می توان با برنامه ریزی دقیقی همانند سایر کشورها از جمله ترکیه، با کمترین هزینه، از پتانسیل های درآمدی این بخش در جهت رشد اقتصادی کشور بهره برد. اتاق تهران نیز به عنوان نماینده بخش خصوصی می تواند از طریق گسترش همکاری هایش با سازمان جهانی گردشگری زمینه استفاده فعالان این حوزه را از خدمات این سازمان با هدف توسعه گردشگری فراهم سازد.

منابع

۱. UNWTO, (۲۰۱۵), "UNWTO Course in Zimbabwe on eMarketing".
۲. World economic forum, "The Travel & Tourism Competitiveness Report ۲۰۱۵"
۳. South African Tourism, " Strategic Plan ۲۰۱۵-۲۰۲۰"
۴. World Tourism Organization, (۲۰۱۳), "Sustainable Tourism for Development" Guidebook.
۵. Kostas E. Sillignakis, (۱۹۹۵), "The role of private and public sector in Tourism planning and development".
۶. Eja, E. I., Otu, Judith E. Ewa, Ewa.Eze Ndomah Bernadette N, (۲۰۱۱), " The Role of Private Sector Participation in Sustainable Tourism Development in Cross River State, Nigeria".
۷. <http://www.unwto.org/>